

Charakterystyka bazy noclegowej w Polsce

Baza noclegowa to jeden z podstawowych elementów zagospodarowania turystycznego. W jej skład wchodzi obiekty noclegowe oraz inne elementy, które pozwalają osobom korzystającym z nich na przebywanie w warunkach zbliżonych do tych, w których mieszkają na co dzień. Bazę noclegową tworzą obiekty noclegowe.

Obiekt noclegowy to obiekt, który oferuje podróżnemu nocleg w pokoju lub innym pomieszczeniu, przy czym liczba oferowanych miejsc musi być większa niż pewne określone minimum, a ponadto nie chodzi o zakwaterowanie pojedynczej rodziny; wszystkie miejsca w obiekcie muszą podlegać jednolitemu zarządowi na zasadach komercyjnych, nawet jeśli nie ma on charakteru dochodowego. Poszczególne kraje określają co oznacza zwrot minimum dla liczby miejsc¹.

W obrębie obiektów noclegowych wyróżnia się obiekty hotelarskie.

Obiekt hotelarski to budynek lub zespół budynków lub urządzeń terenowych, których główną funkcją jest zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych osób przebywających czasowo poza stałym miejscem zamieszkania oraz spełniających minimalne wymagania przewidziane dla danego rodzaju obiektu ujęte przepisami prawnymi².

Działalność hotelarską w Polsce regulują przepisy Ustawy o usługach turystycznych z dnia 29 sierpnia 1997 roku³. Ustawa wymienia i definiuje osiem rodzajów obiektów hotelarskich:

- 1) hotele – obiekty posiadające co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno – i dwuosobowych, świadczące szeroki zakres usług związanych z pobytem klientów,
- 2) motele – obiekty położone przy drogach, dysponujące parkingiem, posiadające co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno – i dwuosobowych,
- 3) pensjonaty – obiekty posiadające co najmniej 7 pokoi, świadczące dla swoich klientów całodzienne wyżywienie,

¹ Terminologia Turystyczna Zalecana WTO, 1995 ONZ – WTO, Instytut Turystyki, Warszawa

² B. Włodarczyk, M. Milewska, Hotelarstwo. Podstawowe wiadomości z zakresu hotelarstwa, wyd. WSTH Łódź, 2005

³ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o usługach turystycznych, Dz.U. z 2016 poz. 187, z późn. zm.

- 4) kempingi (campingi) – obiekty strzeżone, umożliwiające nocleg w namiotach, samochodach mieszkalnych (campobusach) i przyczepach samochodowych, przyrządzenie posiłków, parkowanie samochodów, a także świadczące usługi związane z pobytem klientów; obiekty te mogą dodatkowo umożliwiać nocleg w domkach turystycznych lub innych obiektach stałych,
- 5) domy wycieczkowe – obiekty posiadające co najmniej 30 miejsc noclegowych, dostosowane do samoobsługi klientów oraz świadczące minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów,
- 6) schroniska młodzieżowe – obiekty przeznaczone do indywidualnej i grupowej turystyki młodzieżowej, dostosowane do samoobsługi klientów,
- 7) schroniska – obiekty zlokalizowane poza obszarami zabudowanymi, przy szlakach turystycznych, świadczące minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów,
- 8) pola biwakowe – obiekty niestrzeżone, umożliwiające nocleg w namiotach.

Obiekty hotelarskie poddane są kategoryzacji. System kategoryzacji obiektów hotelarskich służy ujednoczeniu jakości usług świadczonych w danym obiekcie. Kategoria obiektu określa standard, wielkość i wyposażenie pokoi, funkcjonowanie gastronomii hotelowej, zakres usług dodatkowych. W Polsce dla hoteli, moteli i pensjonatów ustanowiono pięć kategorii oznaczonych gwiazdkami; dla kempingów – cztery kategorie oznaczone gwiazdkami, zaś dla schronisk młodzieżowych i domów wycieczkowych – trzy kategorie oznaczone cyframi rzymskimi. Wymagania kategoryzacji reguluje Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 roku w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie⁴.

O zaszeregowaniu obiektów hotelarskich do poszczególnych rodzajów (za wyjątkiem pól biwakowych) oraz nadaniu im odpowiednich kategorii decyduje marszałek województwa właściwy ze względu na miejsce położenia obiektu. Zadaniem marszałka jest też prowadzenie ewidencji obiektów hotelarskich. Natomiast zaszeregowania obiektu jako pole biwakowe oraz prowadzenie ich ewidencji dokonuje wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce położenia obiektu.

⁴ Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie, Dz.U. z 2006 r. Nr 22 poz. 169, z późn. zm.

Zgodnie z Ustawą o usługach turystycznych³ nazwy rodzajów i oznaczenia kategorii obiektów hotelarskich podlegają ochronie prawnej i mogą być stosowane wyłącznie przez obiekty hotelarskie wymienione w ustawie oraz posiadające zezwolenie na świadczenie usług hotelarskich. Posługiwanie się nazwą hotel czy motel bez zezwolenia jest niezgodne z prawem.

Główny Urząd Statystyczny⁵ wyróżnia następujące rodzaje turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania:

- 1) hotel – obiekt zlokalizowany głównie w zabudowie miejskiej, dysponujący co najmniej 10 pokojami, w tym większość miejsc w pokojach jedno – i dwuosobowych, świadczący szeroki zakres usług związanych z pobytem klientów. Każdy hotel musi zapewnić podawanie śniadań.
- 2) motel – obiekt położony przy drodze przystosowany do świadczenia usług motoryzacyjnych i dysponujący parkingiem. Motel musi posiadać co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno – i dwuosobowych. Każdy motel musi zapewnić podawanie śniadań.
- 3) pensjonat – obiekt, który świadczy usługi hotelarskie łącznie z całodziennym wyżywieniem i dysponuje co najmniej 7 pokojami. Musi świadczyć usługi gastronomiczne w formie podawania przynajmniej dwóch posiłków dziennie.
- 4) inny obiekt hotelowy – obiekt noclegowy, podzielony na pokoje, podlegający jednemu zarządowi, świadczący pewne usługi, w tym przynajmniej codzienne sprzątnięcie pokoi, ślanie łóżek i mycie urządzeń sanitarnych (np. obiekt spełniający zadania hotelu, motelu lub pensjonatu, któremu nie została nadana kategoria).
- 5) dom wycieczkowy – obiekt położony na obszarze zabudowanym lub w pobliżu zabudowy, posiadający co najmniej 30 miejsc noclegowych, dostosowany do samoobsługi klientów oraz świadczący minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów.
- 6) schronisko – obiekt położony poza obszarem zabudowanym, przy szlakach turystycznych, świadczący minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów. Schronisko powinno stworzyć możliwość skorzystania z usług gastronomicznych lub sporządzenia posiłku. Pojęcie "schronisko" nie obejmuje schronisk młodzieżowych.

⁵ Pojęcia stosowane w statystyce publicznej z dziedziny Turystyka i sport, Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl

- 7) schronisko młodzieżowe – obiekt przeznaczony do indywidualnej i grupowej turystyki młodzieżowej, dostosowany do samoobsługi klientów. Schronisko młodzieżowe jest placówką zlokalizowaną w samodzielny budynku lub w wydzielonej części budynku.
- 8) szkolne schronisko młodzieżowe – placówka oświatowo – wychowawcza umożliwiająca rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego.
- 9) ośrodek wczasowy – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do świadczenia wyłącznie lub głównie usług związanych z wczasami.
- 10) ośrodek kolonijny – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do świadczenia wyłącznie lub głównie usług związanych z koloniami.
- 11) ośrodek szkoleniowo – wypoczynkowy – obiekt (lub zespół obiektów) przeznaczony i przystosowany trwale do przeprowadzania kursów, konferencji, szkoleń, zjazdów itp. Może być także wykorzystany do świadczenia usług wczasowych.
- 12) dom pracy twórczej – obiekt noclegowy, w którym są zapewnione właściwie warunki do wykonywania pracy twórczej i wypoczynku twórców, wykorzystywany również (głównie przez ich rodziny) jako ośrodek wczasowy.
- 13) zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych – domek turystyczny – budynek niepodpiwniczony, posiadający nie więcej niż cztery pokoje, dostosowany do świadczenia usług typu hotelarskiego. Domki turystyczne mogą tworzyć zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych, a także organizacyjnie wchodzić w skład innych obiektów noclegowych. W grupie zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych mogą znajdować się również miejsca kempingowe.
- 14) kemping – teren zwykle zadrzewiony, strzeżony, oświetlony, mający stałą obsługę recepcyjną i wyposażony w urządzenia (sanitarne, gastronomiczne, rekreacyjne) umożliwiające turystom nocleg w namiotach, mieszkalnych przyczepach samochodowych, a także przyrządzanie posiłków oraz parkowanie pojazdów samochodowych.
- 15) pole biwakowe – wydzielone miejsce niestrzeżone, umożliwiające turystom nocleg w namiotach. Na polu namiotowym znajdują się punkty poboru wody pitnej, podstawowe urządzenia sanitarne i tereny rekreacyjne.
- 16) hostel – obiekt noclegowy o standardzie różniącym się od obiektów hotelowych głównie liczbą miejsc noclegowych w pokojach, łózkami piętrowymi i współdzieleniem części wyposażenia oraz pomieszczeń przeznaczonych dla gości (np. wspólna

kuchnia/lazienka). Charakterystyczne dla hostelu jest wynajmowanie łóżka, a nie pokoju. Pokoje w hostelach to najczęściej dormy, czyli pokoje wieloosobowe, a także pokoje indywidualne: 1 - , 2 - i 3 – osobowe.

17) zakład uzdrowiskowy – zakład opieki zdrowotnej położony na terenie uzdrowiska i wykorzystujący przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych naturalne zasoby lecznicze uzdrowiska i świadczący usługi noclegowe.

18) pozostałe niesklasyfikowane – obiekty, które w czasie niepełnego wykorzystania, zgodnie z ich przeznaczeniem lub w części, pełnią funkcję obiektu noclegowego dla turystów. Są to m.in. internaty, domy studenckie, hotele robotnicze itp.

Główny Urząd Statystyczny prowadzi także statystykę dotyczącą obiektów indywidualnego zakwaterowania takich jak kwatery prywatne/pokoje gościnne oraz kwatery agroturystyczne.

Bibliografia:

1. Terminologia Turystyczna Zalecana WTO, 1995 ONZ – WTO, Instytut Turystyki, Warszawa
2. B. Włodarczyk, M. Milewska, Hotelarstwo. Podstawowe wiadomości z zakresu hotelarstwa, wyd. WSTH Łódź, 2005
3. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o usługach turystycznych, Dz.U. z 2016 poz. 187, z późn. zm.
4. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie, Dz.U. z 2006 r. Nr 22 poz. 169, z późn. zm.
5. Pojęcia stosowane w statystyce publicznej z dziedziny Turystyka i sport, Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl
6. www.hotelarze.pl

Opracowała:

Agnieszka Dwiduch – Gręda
Nauczyciel KPSOSW